

22/05/2023

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 12

Sub. Code :

8	0	8	5
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

B.Ed. 4th Semester

(2053)

READING AND REFLECTING ON TEXT

(In all Mediums)

(Same for USOL Candidates 4th Sem.)

Paper : F-4.5

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Each Unit I, II, III and IV has two questions each and the candidate is to attempt one question each from Units I, II, III and IV. Unit-V is compulsory with 4 short answer type questions of 2 marks each. The questions from Unit I, II, III and IV are for 8 marks each.

UNIT—I

1. Explain the role of language as a means of construction of reality and gaining experiences. 8
2. Describe the different types of techniques that can be used for teaching in multilingual environment. 8

UNIT—II

3. How discussions and questioning could be used as tool of Language Learning ? 8
4. Write a note on the following :
  - (a) Stages of learning to Read. 4
  - (b) Mechanics of Reading. 4

UNIT—III

5. Discuss the levels of reading comprehension in detail. 8
6. Write a note on the following : 4
- (a) Intensive and Extensive Reading. 4
- (b) Reflective Reading. 4

UNIT—IV

7. Describe the time limit method of evaluation of reading skills in detail. 8
8. How can the reading problems faced by children be remedied? 8

UNIT—V

9. Discuss any two causes of reading problems among children. 2
10. Difference between aloud and silent reading. 2
11. What do you mean by linguistic skills? 2
12. Discuss any two principles of language learning. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— प्रत्येक यूनिट I, II, III और IV में दो-दो प्रश्न हैं और विद्यार्थियों को यूनिट I, II, III और IV में से एक-एक प्रश्न करना है। यूनिट-V अनिवार्य है जिसमें 2 अंकों के 4 लघुत्तरिय प्रश्न हैं। यूनिट I, II, III और IV में प्रत्येक प्रश्न के 8 अंक हैं।

यूनिट-I

1. वास्तविकता के निर्माण और अनुभव प्राप्त करने के साधन के रूप में भाषा की भूमिका की व्याख्या करें। 8
2. विभिन्न प्रकार की तकनीकों का वर्णन करें जिनका उपयोग बहुभाषी वतावरण में शिक्षण के लिए किया जा सकता है ? 8

यूनिट-II

3. भाषा सीखने के साधन के रूप में चर्चाओं और प्रश्नों का उपयोग कैसे किया जा सकता है ? 8
4. निम्नलिखित पर नोट लिखें : 4
- (a) पढ़ना सीखने के चरण। 4
- (b) पढ़ने की यात्रिकी। 4

यूनिट-III

5. पढ़ने की समझ के स्तरों की विस्तार में चर्चा करें। 8
6. निम्नलिखित पर नोट लिखिए : 4
- (a) गहन और व्यापक पढ़ना। 4
- (b) चिंतनशील पढ़ना। 4

यूनिट-IV

7. पठन कौशल के मूल्यांकन की समय सीमा पद्धति का विस्तार में वर्णन कीजिए। 8
8. बच्चों की पढ़ने में आने वाली समस्याओं का समाधान कैसे किया जा सकता है ? 8

यूनिट-V

9. बच्चों में पढ़ने की समस्या के किन्हीं दो कारणों की चर्चा कीजिए। 2
10. जोर से और चुपचाप पढ़ने में अंतर बताएं। 2
11. भाषाई कौशल से आप क्या समझते हैं ? 2
12. भाषा सीखने के किन्हीं दो सिद्धांतों की चर्चा कीजिए। 2

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਲਘੂ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਦਾ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। 8
2. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਵਰਤਣ ਕਰੋ ਜੋ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ? 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ? 4
4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (a) ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 4
  - (b) ਗੈਡਿੰਗ ਦਾ ਮਕੈਨਿਕਸ। 4

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (a) ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਨਾ 4
  - (b) ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਪੜ੍ਹਨਾ। 4

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
8. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 8

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2
10. ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ। 2
11. ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੁਨਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2
12. ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2